

Metodika

Úroveň čtenáře	4. úroveň – objevitel
Časový odhad	Lekce – 40 minut Sebehodnocení – 5 minut
Forma aktivity	Kombinace individuální a skupinové
Cílová dovednost	Zpracování informací
Popis dovednosti	Žák dle zadaných kritérií vyhledá v textu potřebné informace. Žák soustředěně pracuje s textem.
Pomůcky	Flipchart (není-li k dispozici tabule), pracovní listy
Použité metody	Předvídání z klíčových slov, V-CH-D
Využití	6. ročník
Předmět	Přírodopis
Téma	Vosa obecná

Struktura lekce

Evokace (7 minut)

Než učitel žákům prozradí téma hodiny, nabízí jim postupně na kartičkách jednotlivá klíčová slova, podle nichž ho mají uhodnout. Klíčová slova předkládá postupně od méně nápovědných až k těm, která už téma jednoznačně napovídají. Učitel požádá žáky, aby řešení nevyslovovali nahlas, protože tím by ostatním znemožnili, aby si na řešení přišli sami. Spíše vyzve žáky, aby si své návrhy na téma hodiny zapisovali do sešitu či na papír a čekali, až budou všechna klíčová slova ukázaná. Poté žáci sdílejí, zda a v jaké fázi se jim podařilo téma hodiny odhalit.

Klíčová slova je vhodné si připravit na kartičky o dostatečné velikosti, aby byly čitelné pro všechny žáky ve třídě, nebo je učitel může postupně psát na tabuli (flipchart).

Návrh klíčových slov (lze upravit či doplnit dle uvážení učitele):

KŘÍDLA – TYKADLA – ČLÁNKOVANÉ KONČETINY – JEDOVÁ ŽLÁZA – KUSADLA – VAJÍČKA – ŽIHADLO – HNÍZDO – ŽLUTOČERNÉ ZBARVENÍ

Uvědomění (25 minut)

Než se žáci pustí do práce s textem, vyplňují do tabulky, již obdrží od učitele, všechny informace, které o vosách vědí (sloupec *Vím*). Po uplynutí stanoveného času (např. 3 minuty) sdílejí své informace ve dvojicích a do svých tabulek si každý zapisuje ty informace od spolužáka/spolužačky, které považuje za pravdivé. Současně doplňuje každý žák do svého sloupce *Chci vědět* to, co jej o vosách zajímá, co dalšího by se z textu o nich chtěl dozvědět nebo co potřebuje dovysvětlit.

Společné sdílení informací z prvního a druhého sloupce může probíhat tak, že učitel od žáků zjišťuje, co vědí (a poté co se chtějí dozvědět), a zapisuje vše do načrtnuté společné tabulky na tabuli nebo na flipchartu. Pokud některé zapisované informace ve sloupci *Vím* ostatní zpochybňují, zapisuje učitel po dohodě se třídou k informaci otazník. Vyučující sám za sebe nehodnotí pravdivost zapisovaných informací ani žáky nijak neopravuje, nedoplňuje, je pouhým zapisovatelem. Dbá na zapsání otázky/otázek u každého žáka. Pokud mají žáci problém s formulací, modeluje jim, jak takovou otázku vytvořit a zapisuje ji do sdílené tabulky na flipchartu/tabuli.

Následuje společné či samostatné čtení textu. Žáci si doplňují nové informace do sloupce *Dozvěděl/a jsem se*, popřípadě si označují informace ze svého sloupce *Vím* jako platné, či neplatné. Hledají odpověď na svou otázku (své otázky).

Reflexe – 8 minut

Na závěr aktivity žáci společně sdílejí, které informace se nově dozvěděli, i ty, které si na základě článku opravili, a spolu s vyučujícím doplní společnou tabulku na tabuli či flipchartu. Otázky, na které žáci nenalezli odpověď, mohou vyhledat v jiných zdrojích (internet, jiné učebnice, encyklopedie, ...) a odpovědi na ně dostávají prostor na začátku další hodiny.

Sebehodnocení

Na závěr hodiny dostanou žáci prostor pro sebehodnocení. Je možné využít připravenou tabulku sebehodnocení.

Tabulka sebehodnocení (součást pracovního listu) umožňuje žákovi a učiteli ohodnotit zvládnutí konkrétní dovednosti na základě výkonu žáka. Sebe/hodnocení provádí žák samostatně nebo dle možností žáci navzájem po skončení aktivity, učitel pomáhá vysvětlením rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí, aby se žáci dokázali ohodnotit, např. pomocí otázek reflektujících proběhnuvší aktivitu nebo na jejich pracích ukazuje konkrétní projevy rozdílné míry zvládnutí úkolu.

Použité metody

Předvídání z klíčových slov

Evokační metoda, kdy je úkolem žáků z nabízených slov odhadnout obsah textu, který budou číst (hledají téma textu); popř. mohou předvídat příběh, o kterém budou číst a část tohoto příběhu s použitím klíčových slov napsat.

V-CH-D (*Vím – Chci vědět – Dozvěděl/a jsem se*)

Metoda propojující všechny tři fáze modelu E-U-R vhodná pro zpracování informací z odborného textu. Žáci si individuálně vpisují do tabulky, která má tři sloupce, co o tématu vědí (první sloupec *Vím*) a také co o něm chtějí vědět (ve druhém sloupci *Chci vědět* formulují otázky před samotnou četbou textu). Potom ve dvojici sdílejí informace a doplňují první sloupec *Vím* (pokud věří informacím od spolužáka) a druhý sloupec *Chci vědět* (co je zajímavé, co jim není jasné).

Následuje společné sdílení celé skupiny. U informací ve sloupci *Vím*, u nichž si žáci nejsou jisti věrohodností informace, dají otazník (event. nalepí papírek s otazníkem apod.). Případně mohou nalepit své otázky také do sloupce *Chci vědět* a dát společnou tabulku na nástěnku. Během čtení nebo po jeho skončení si žáci zapíší do třetího sloupce *Dozvěděl/a jsem se* nejdůležitější informace, které se nově dozvěděli, třeba i odpovědi na otázky ze sloupce *Chci vědět*.

Odkazy, zdroje

Pro realizaci lekce je možné využít text k tématu *Vosa obecná* z učebnice podle výběru učitele.

Pracovní list – Úkoly k textu

1. Zapisujte do sloupce *Vím* všechny informace, které o vose víte nebo si myslíte, že víte.

Vím	Chci vědět	Dozvěděl/a jsem se

2. Sdílejte své informace ve dvojicích a doplňujte informace, které jsou pro vás věrohodné. Poté doplňujte i sloupec *Chci vědět*. Vymyslete otázky, které vás zajímají.
3. Přečtěte si text a doplňte informace, které jste se v textu nově dozvěděli. Ověřené informace si v tabulce označte.

Tabulka sebehodnocení

	Při řešení jsem ještě potřeboval/a pomoci. Při práci ve skupině zatím spoléhám více na ostatní.	Z větší části jsem to zvládl/a správně, při řešení jsem občas potřeboval/a pomoci. Do práce ve skupině jsem se snažil/a aktivně zapojit.	Zvládl/a jsem to bez výrazné chyby. Do práce ve skupině jsem se aktivně zapojil/a.
			
Daří se mi vyhledat nové informace k tématu.			
Aktivně se zapojuji při práci ve dvojici/skupině.			
Dokážu se soustředit na samostatnou práci s textem.			

Jak mě to bavilo?

